

Stanovisko Etické komise ministerstva zdravotnictví k problematice psychosomatické medicíny

Etická komise ministerstva zdravotnictví ČR jednala o problematice psychosomatické medicíny na základě „Petice na obranu nástavbového oboru Psychosomatické medicíny“, kterou Společnost psychosomatické medicíny zaslala na MZ. Odbor vědy a lékařských povolání tuto petici předložil k projednání EK MZ. Členové EK MZ dostali k dispozici také text „Psychosomatické poruchy a lékařsky nevysvětlitelné příznaky“, doporučený diagnostický a terapeutický postup pro všeobecné praktické lékaře Společnosti všeobecného lékařství ČLS JEP, z.s. (www.svl.cz)

Podnětem k vypracování petice bylo vyškrtnutí oboru Základní psychosomatické péče z vyhlášky o oborech specializačního vzdělávání lékařů. Protože námitek proti znění vyhlášky bylo více, byla vyhláška pozastavena a nyní probíhá diskuse. Stanovisko EK MZ bylo vypracováno i jako argument pro tuto diskusi.

1.

Psychosomatická medicína je potřebnou součástí zdravotní péče ze dvou důvodů:

a) Pacienti s psychosomatickými poruchami a lékařsky nevysvětlitelnými příznaky (MUS – Medically Unexplained Symptoms) tvoří významnou část klientely praktických lékařů, ale i nemocných ve všech ostatních medicínských oborech. Péče o tyto nemocné si žádá dostatečný zřetel na komplexní bio-psycho-sociální přístup ke způsobu jejich stonání. Pokud přístup k těmto pacientům není optimální, nevede zdravotní péče ke zlepšení a nepřináší pacientům potřebnou podporu. To vyvolává nejen zbytečně vynaložené náklady na diagnostiku a léčbu, ale i frustraci lékařů a pacientů. Pacienti se také více obracejí k alternativním postupům.

b) Druhým významným důvodem pro rozvíjení psychosomatické péče je pokračující proces specializace a superspecializace v současném zdravotnictví, který si žádá protiváhu v rozvíjení celostních přístupů ve zdravotní péči.

2.

Rozvíjení psychosomatické péče si žádá jak teoretická rozpracovávání problematiky, tak i vzdělávání lékařů v tomto způsobu porozumění pacientům s psychosomatickými poruchami a lékařsky nevysvětlitelnými příznaky. Této roli se chopila Společnost psychosomatické medicíny ČLS JEP, z.s. a její koncepční i vzdělávací aktivity je nutné uvítat.

3.

V současné medicíně je pro přijetí koncepcí, teorií a hypotéz rozhodující vědecký výzkum. Společnost psychosomatické medicíny je součástí České lékařské společnosti. Proto jedním z jejích základních úkolů je odlišit, které koncepce a léčebné postupy mají dostatečný základ ve výsledcích vědeckého bádání a kde je racionální opora příliš vágní.

Některé koncepce psychosomatické medicíny a psychoterapie, postavené především na zkušenostech lékařů a pacientů, byly až do nedávna obtížně vědecky verifikovatelné. Velkou podporou pro tyto koncepce jsou dnes výsledky moderních zobrazovacích technik. Na příklad na základě objevu tzv. „mirror“ či „zrcadlových“ neuronů rozumíme lépe biologickým základům empatie, moderní zobrazovací metody také potvrdily těsnou vazbu somatické a psychické bolesti. Proto je možné očekávat, že moderní zobrazovací techniky zvýší prestiž celostních přístupů jako je psychosomatická péče.

4.

Členové etické komise MZ připomínají, že součástí komplexní (bio-pycho-sociální) péče by měl být i respekt k spirituálnímu rozměru lidské existence.

5.

Psychosomatický přístup by měl být v ČR systematicky rozvíjen také v pediatrické praxi. Je na co navazovat, existuje řada odborných textů, byly publikovány knihy s touto tematikou (např. Textbook of Pediatric Psychosomatic Medicine, edited by Richard J. Shaw, M.B., B.S., and David R. DeMaso, M.D. Amer. Psychiat. Ass. 2010), existuje Special Interest Group americké Academy of Psychosomatic Medicine, s názvem Pediatric Psychosomatic Medicine.